De blijvende liefde in Kinderhuis Imeldahof

Al een halve eeuw een veilig toevluchtsoord

Alle stappen die worden ondernomen ten aanzien van een kind, dienen slechts een doel: help het kind, dat is weggerukt uit zijn of haar bekende omgeving, zichzelf te ontwikkelen door het aanbieden van orde, rust, regelmaat, begrip, belangstelling, ruimte, maar bovenal liefde. Vijftig jaar geleden richtten de zusters van Bethanië onder dit motto het Kinderhuis Imeldahof op. Bij de viering van het gouden jubileum, deze week, is veel veranderd, maar het uitgangspunt is gelijk gebleven....uit liefde voor het kind.

Kinderhuis Imeldahof biedt een 'thuis' voor ongeveer vijftig kinderen.

Door Marjanne Havelaar

Eind veertiger, begin vijftiger jaren, waren er op Aruba tientallen kinderen waar niet goed voor gezorgd werd. Alleenstaande moeders, ouders die geestelijk niet volwaardig waren of die om een andere reden niet voor hun kinderen konden zorgen. De Katholieke Kerk trok zich het lot van deze kinderen erg aan en in april 1951 vertrok pastoor Burgemeester van Oranjestad naar Nederland. Hij meldde zich in Venlo bij Moeder Imelda, moeder overste van de Dominicanessenzusters van Bethanië, met het verzoek een voogdijgesticht op Aruba te vestigen.

Moeder Imelda

De kloosterzusters hadden namelijk op dat moment al acht van dat soort instituten in Nederland, drie in Duitsland, een in België en een in Italië. De noodzaak werd ingezien en de eerste stappen werden gezet. Begonnen werd met het overnemen van de school van de zusters Dominicanessen, de Sint Annaschool, zodat de zusters de bouw van het kinderhuis van dichtbij konden leiden. Moeder Imelda vertrok samen met haar assistente, zuster Magdalena naar Aruba om de zaak verder te regelen. De damesvereniging Unitas zou geld inzamelen en de stichting Don Bosco zou het beheer daarover voeren. Na de bouw zou het gesticht het eigendom worden van de Congregatie. Dat had de toenmalige bisschop A vd Veen Zeppenfeldt, als voorwaarde gesteld.

REGEN

Al snel waren de namen bekend van de zeven zusters die als eersten naar Aruba zouden gaan. Het werden de zusters Theresia Verwey (priorin), Lidwina van de Putten, Imelda Blom, Rosita Rens, Magdalena Knippenberg, Maria Carres en William van Leeuwen. Op 27 december 1951 gingen deze zeven aan boord van de 'Oranjestad', en op 15 januari 1952 bereikten ze hun nieuwe vaderland. "Het regende", schreven de zusters ietwat teleurgesteld in hun aantekeningen. Het bleek echter slechts een bui en vol goede moed betrokken zij het "Kleine Huisje". Dat was het woonhuis naast de pastorie, waar voorheen de zusters van Voorschoten woonden, die voor de school zorgden. Na een lange periode van voorbereidingen en vooral geld inzamelen, werd op 4 januari 1954 begonnen met de bouw van het kinderhuis. Er zouden vier paviljoens worden gebouwd die elk plaats konden bieden aan vijftien kinderen.

In oktober van dat jaar waren de paviljoens bijna klaar en arriveerde een nieuwe groep zusters. Op 25 november was het eindelijk zover. De bisschop zegende Kinderhuis Imeldahof in en op 4 december kwamen de eerste vijftien kinderen wonen in Cas Marijke.

De vier paviljoens zijn genoemd naar de vier prinsessen, Marijke, Margriet, Irene en Beatrix. Ook Cas Margriet en Cas Irene zaten al snel vol. Cas Beatrix zou voorlopig onderdak bieden aan de zusters, aangezien het klooster nog in aanbouw was.

In november 1958 was het klooster klaar en kwamen er ook vijftien kinderen in Cas Beatrix wonen. Ieder paviljoen werd geleid door een tweetal zusters dat 24 uur per dag, zeven dagen in de week dienst deed. Zuster Enrica, vanaf 1957 werkzaam in de Imeldahof vertelt dat de zusters in die tijd hard werkten. "Koken, wassen, schoonmaken, de zusters deden alles zelf". Zelf heeft zuster Enrica in die tijd veel jongedames de kunst van het naaien bijgebracht. "De huishoudschool was er nog niet en meisjes moesten toch kunnen naaien". Naaien was een van de dingen die zuster Enrica graag deed. Zij was dan ook vaak wekenlang in touw voor religieuze feesten, zoals de Eerste Communie, maar ook voor carnaval, toneelvoorstellingen en balletoptredens.

Zuster Enrica deed alle naaiwerk zelf, zoals deze kostuums voor balletvoorstellingen.

De zusters gingen in die tijd ook op huisbezoek bij de families van de kinderen, om te kijken of de situatie dusdanig verbeterd was dat de kinderen weer terug naar hun familie konden. "Ik heb echte armoede gezien, in die tijd. Mensen die niets hadden, die in barakken woonden en met meerdere gezinnen een kraan moesten delen. Geen stoelen, maar kisten om op te zitten. "Maar het was schoon!", vertelt zuster Enrica. Anderzijds kwam zij bij families waar wel luxe was, maar ook rommel en vuil.

SCHOOL

In de Imeldahof kregen de kinderen netheid en regelmaat bijgebracht. "Op een vaste tijd opstaan, baden, ontbijten en dan naar school", aldus zuster Enrica. Ze vertelt dat van de grote kinderen verwacht werd dat zij de kleintjes hielpen. Ook werd de kinderen geleerd dat de ene mens nu eenmaal sneller is dan de andere. Er werd dus rustig gewacht tot iedereen klaar was. Overigens gold dat laatste niet voor de schoolbus. De kinderen moesten op tijd op school zijn. Bij toerbeurt bestuurden de zusters de bus, waarmee de kinderen naar school werden gebracht. Een aantal zat op de Sint Annaschool, maar de bus moest ook naar de stad voor de Emmaschool, de Mavo en zelfs naar Colegio Arubano voor een enkele slimmerik.

Na schooltijd en huiswerk was er tijd voor sport en spel. Volleybal en voetbal deden de zusters zelf met hun pupillen, maar voor zwemles, ballet, judo en andere sporten werden de kinderen naar andere plaatsen gebracht. Op zaterdag werd het huishouden gedaan. Alle kinderen moesten dan een handje helpen om de paviljoens en de tuinen een goede beurt te geven. Was in de beginjaren van de Imeldahof maandag nog wasdag, later werd dat karwei ook op zaterdag met behulp van de kinderen gedaan. De zusters vonden dat de kinderen gewoon moesten meehelpen en op die manier ook leerden een huishouden te voeren.

Er was overigens ook volop tijd voor plezier. Regelmatig werd aan handarbeid gedaan, of gezelschapsspelletjes gespeeld. Eens in de zoveel tijd, bij een bijzondere gelegenheid, of gewoon zomaar, werden de meubels aan de kant geschoven, muziek opgezet en gingen de voetjes van de vloer. Ook picknicken of een dagje naar het strand was eerder regel dan uitzondering in weekeinde of schoolvakantie. Zuster Enrica herinnert zich de koekjes en de taarten die bij de feestelijke gelegenheden door de zusters zelf werden gebakken.

Uitgangspunt van de zusters was om net als in een gewoon gezin de kinderen te leiden naar volwassenheid op een verantwoorde manier. Hoewel er duidelijke regels waren, lag het accent op het begeleiden en praten met de kinderen en niet op forceren en straffen.

'Wij zijn de laatste mogelijkheid voor kinderen'

Tegenwoordig is dat nog steeds zo. Sinds 1970 maken leken deel uit van de leiding van de Imeldahof. Daarmee is veel veranderd, want die werken acht uur per dag en beslist geen zeven dagen per week, jaar in jaar uit, zoals de zusters. Voor de zusters werd het leven een stuk gemakkelijker. Wel bleven ze veel en hard werken, maar nu kregen ze er een salaris voor. Ook kwam er meer personeel, drie begeleiders per paviljoen en kwam er apart personeel voor huishoudelijk werk.

Anno 2004 werken er geen religieuzen meer in de Imeldahof. Alle zusters zijn vertrokken en sinds 1976 valt de Imeldahof onder de Stichting Kinderhuis Imeldahof.

GEZIN

Nog steeds biedt de Imeldahof tijdelijke opvang en begeleiding aan jongens in de leeftijd van zes tot veertien jaar en meisjes van zes tot achttien jaar, die door omstandigheden in de thuissituatie in hun welzijn worden bedreigd. Het uiteindelijke doel is om de kinderen binnen zo kort mogelijke tijd terug te plaatsen in hun (herstelde) thuissituatie of in een pleeggezin. "Wij zijn de laatste mogelijkheid voor kinderen", vertelt Dynia Abath-Muller, directeur van de Imeldahof. Het onderbrengen van kinderen in het instituut gebeurt alleen als er echt geen andere manier is om het kind op te vangen.

Tegenwoordig wordt niet alleen het kind opgevangen en begeleid, maar ook het gezin waaruit het kind afkomstig is. Gezinnen worden ondersteund in het vinden van eigen oplossingen voor hu problemen, zodat ze niet afhankelijk worden van de hulpverlening die Imeldahof biedt. Vaak is er sprake van opvoedingsvragen. Imeldahof probeert het zelfvertrouwen van ouders te versterken en ouders te leren welk effect zij hebben op het gedrag van kinderen. Er wordt naar gestreefd dat ouders zoveel mogelijk de verantwoordelijkheid blijven houden voor de zorg en opvoeding van hun kind. Hoewel de groepsleiders een deel van deze zorg overnemen, worden ouders er zoveel mogelijk bij betrokken.

De bewoners van de Imeldahof worden in vier groepen ingedeeld. Iedere groep heeft een eigen paviljoen. Jongens en meisjes van alle leeftijden wonen bij elkaar in de paviljoens. In Cas Beatrix worden maximaal twaalf kinderen opgevangen en behandeld. Het gaat daarbij om kinderen met flinke gedragsproblemen, die zwaar zijn mishandeld of verwaarloosd. Cas Irene biedt plaats aan veertien kinderen met relatief minder gedragsproblemen. Ouders en verzorgers van de kinderen zijn intensief betrokken bij wat er in deze groep gebeurt. In Cas Margriet worden maximaal veertien kinderen uit het dagbehandelingprogramma begeleid. Daarbij wordt dagelijks contact onderhouden met ouders of verzorgers ter ondersteuning van de opvoeding. Cas Marijke tenslotte fungeert als crisisgroep voor alle nieuw geplaatste kinderen. De belangrijkste taken in dit paviljoen zijn het observeren van de kinderen en hen rust en regelmaat bieden. In dat paviljoen worden maximaal twaalf kinderen geplaatst.

Na huiswerk was er tijd voor sport en spel.

Na een verblijf in de Imeldahof wordt, indien mogelijk, het kind voor zes maanden op proef bij de ouders, verzorgers of in een pleeggezin geplaatst. Als de ontwikkeling van het kind gunstig verloopt, wordt het na zes maanden uitgeschreven. Er vindt nazorg plaats door een mentor. Indien de proefplaatsing mislukt, keert het kind terug naar de Imeldahof, waar geprobeerd wordt een ander programma te vinden om een volgende plaatsing succesvoller te laten verlopen.

Nog steeds wonen er ongeveer vijftig kinderen in de Imeldahof. Nog steeds wordt er gevolleybald en gevoetbald. De kinderen worden nog steeds met de bus naar school gebracht, maar nu met een chauffeur achter het stuur. De sociale ontwikkeling wordt nog steeds gestimuleerd door deelnemen aan zwemles, ballet en judo. De zusters van Bethanië zijn er niet meer, maar hun liefde voor de kinderen is gebleven en wordt nu gestalte gegeven door beroepskrachten en vrijwilligers. Vijftig jaar na de inzegening kunnen de kinderen van de Imeldahof zich nog steeds koesteren in die liefde.